

ORSZÁGGYŰLÉS
KÜLÜGYI HIVATAL
EU Főosztály

J E L E N T É S

A Nyugat-Európai Unió Parlamenti Közgyűlésének 58. plenáris ülése

Párizs, 2010. június 15-17.

A Nyugat-Európai Unió Parlamenti Közgyűlésének 58. plenáris ülését 2010. június 15-17. között tartották Párizsban. Az Országgyűlést **dr. Braun Márton** (Fidesz), **dr. Gruber Attila** (Fidesz) és **dr. Gaudi-Nagy Tamás** (Jobbik) képviselte. Dr. Braun Márton és dr. Gruber Attila magyarországi parlamenti elfoglaltságaik miatt csak június 16-án tudtak csatlakozni a delegációhoz.

Robert Walter, a Nyugat-Európai Unió Parlamenti Közgyűlésének elnöke nyitóbeszédében elmondta, hogy a NYEU felszámolásáról szóló 2010. március 31-i döntés megfoszthatja a nemzeti parlamenteket a közös kül- és biztonságpolitika ellenőrzésétől. Ennek megakadályozása érdekében szükséges, hogy a NYEU Parlamenti Közgyűlés munkáját egy új, egyszerű, de állandó szervezet vegye át. A kérdéssel foglalkozott a COSAC 2010. májusi ülése, illetve az EU tagállamok nemzeti parlamenti elnökeinek 2010. májusi stockholmi találkozója is, a végleges megoldást célszerű lenne a parlamenti elnökök 2011. áprilisi brüsszeli ülésén elfogadni. A NYEU PKGY ezért 2010 decemberében egy plenáris ülés, 2011 májusában pedig az átadás-átvétellel foglalkozó rendkívüli találkozót megtartását vette tervbe.

A Közgyűlés elsőként az **Európai védelem és a Lisszaboni Szerződés** című jelentést tárgyalta meg (jelentéstevő: Paul Wille, Belgium). A jelentés a közös kül- és biztonságpolitika (CFSP), valamint a közös biztonság- és védelempolitika (CSDP) továbbfejlesztését irányozza elő, ösztönözve a tagállamok közötti együttműködést a Lisszaboni Szerződés rendelkezéseinek megvalósítása terén tapasztalható nehézségek ellenére. A jelentés szerint az EU egyelőre nem tölt be stratégiai szerepet a nemzetközi politikában, a Lisszaboni Szerződés végrehajtása pedig túl lassan halad, mivel egyes kulcsfontosságú intézmények (pl. az Európai Külügyi Szolgálat, EKSZ) még nem álltak fel, mások pedig (pl. a külügyi és biztonságpolitikai főképviseelő, az Európai Tanács állandó elnöke) egyelőre keresik a szerepüket. Nagy feladat hárul ezért a soron következő belga elnökségre (2010 második

félévében), hogy a Szerződés végrehajtását ösztönözze, továbbá a NYEU megszüntetésének következtében megfelelő módon zárja le a szervezet működését, amelynek keretében egy új mechanizmust is ki kell alakítani a kül- és biztonságpolitika parlamenti ellenőrzésének továbbvitele érdekében.

A közös biztonság- és védelempolitika nemzeti és európai parlamenti ellenőrzéséről szóló jelentés (jelentéstevők: Marietta Karamanli, Franciaország és Hendrik Daems, Belgium) megvizsgálja a nemzeti parlamentek és az Európai Parlament gyakorlatát a CSDP ellenőrzése terén. Bár a Lisszaboni Szerződés 1. jegyzőkönyve megnövelte a nemzeti parlamentek szerepét az uniós döntéshozatal területén, mindössze meglehetősen tág útmutatással szolgál ehhez, a gyakorlati megvalósítás módjai ezért további vizsgálatot kívánnak. A NYEU megszüntetésével a nemzeti parlamentek elvesztik a CSDP vizsgálatának egyetlen interparlamentáris fórumát, ezért a szervezet megszűnésével egy időben szükséges egy olyan struktúra létrehozása, amely folytatni tudja e kiemelkedően fontos munkát. A jelentést aktuális témája miatt a riportőrök folyamatosan frissíteni fogják a NYEU következő, 2010 decemberében megrendezésre kerülő plenáris üléséig.

A jelentések közös vitájában a hozzászólók hangsúlyozták a Közgyűlés munkája továbbvitelének fontosságát. A felszólalók többsége elvetette a COSAC működésének mintájára kialakítandó együttműködés lehetőségét, mivel szerintük a CSDP hatékony parlamenti ellenőrzéséhez mindenképpen egy állandó szervezetre van szükség.

Gaudi-Nagy Tamás hozzászólásában elmondta, hogy a Trianoni szerződés Magyarországot halálra ítélte. Magyarország ezért, bár fontosnak tartja az EU védelmi politikáját, nem tud elfogadni olyan megoldást, amely a Kárpát-medencében élő magyarok önrendelkezési jogát nem biztosítja. Gaudi-Nagy Tamás szerint az eddigi vita nem a megfelelő irányt vette, mert a teljeskörű megoldás csak olyan lehet, amelynek köszönhetően a független és büszke európai nemzetek védelmet nyernek a terrorizmus elleni háborútól, a globalizációtól és a szupranacionális folyamatoktól. Gaudi-Nagy Tamás elmondta, hogy Magyarország az európai nép érdekeit szem előtt tartva védte meg a kontinenst a török hadaktól és Oroszországtól.

A Közgyűlés a következő napirendi pont keretében megtárgyalta az **Európai polgársági, biztonság- és védelempolitikai díj** bevezetéséről szóló jelentést (jelentéstevő: Christine McCafferty, Egyesült Királyság). A díj létrehozását a francia non profit szervezet, a CiDAN kezdeményezte annak érdekében, hogy éves rendszerességgel megtisztelő kitüntetésben részesülhessen egy, az európai polgárság intézménye, illetve az európai biztonság és védelem érdekében kiemelkedő teljesítményt nyújtó személy.

Gaudi-Nagy Tamás nem értett egyet a díj létrehozásával, mert véleménye szerint az európai nép szkeptikusan szemléli az Uniót, illetve azért, mert amikor 2006-ban a magyar állam a rendőrséget fegyverként használta a magyar nép ellen, nem lépett fel a magyar emberek védelmében az a személy, akit esetleg ki fognak tüntetni. A képviselő ezen túl jogi végzettségére hivatkozva kifogásolta, hogy a jelentés nem adja meg pontosan, hogy melyik szervezet hány tagot jelölne a zsűribe, hány főből áll a zsűri, és milyen rendben hozza meg döntését, és további információkat kért a díj létrehozásának okáról.

A jelentéstevő válaszában elmondta, hogy a díj létrehozása minden hátsó szándék nélkül az európai biztonság- és védelempolitika iránti érdeklődés fokozásnak célját szolgálja.

Az **Irán és a Közel-Kelet helyzetével foglalkozó** jelentés (jelentéstevő: Lord Anderson, Egyesült Királyság) a régió két legfontosabb biztonsági kockázatát, az izraeli-palesztin konfliktust, illetve az iráni atomprogramot vizsgálja. A jelentés szerint e két kérdés megoldását semmiképpen sem lehet összekapcsolni. Az izraeli-palesztin konfliktus megoldása a közel-keleti béke és biztonság előfeltétele; a megoldás kialakításához pedig minden félnek hozzá kell járulnia. Egy szuverén palesztin állam létrehozása a gázai blokád és az izraeli telepalakító tevékenység megszüntetése árán képzelhető el. Az elmúlt hat hónap erőtlén kezdeményezéseit alapjaiban rengette meg a május 31-i izraeli tengeri akció a török hajók ellen.

Az iráni atomprogram folytatása következtében az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2010. június 9-én újabb szankciókat fogadott el. A NYEU a kérdés diplomáciai úton való békés és mielőbbi rendezésében érdekelt, egyúttal felszólítja Iránt az emberi jogok és a szólásszabadság tiszteletben tartására.

Gaudi-Nagy Tamás hozzászólásában elmondta, hogy mivel Izrael az ENSZ szabályaival ellentétesen tart megszállva területeket, ezért nem helyes pusztán a jelenlegi konfliktus miatt elítélni, hanem sokkal mélyrehatóbban kell a problémát vizsgálni, és keményebb fellépést szorgalmazott.

Horvátország uniós csatlakozása kapcsán felszólalt **Pjer Simunovic**, a horvát védelmi minisztérium államtitkára, aki elmondta, hogy a Nyugat-Balkán biztonsága és stabilitása érdekében szükséges a régió valamennyi országa uniós csatlakozásának megvalósítása, ami az Uniónak is érdeke, mivel ezen országok számos módon (pl. energiával, lelkesedéssel, kulturális örökségükkel) tudnak hozzájárulni az EU további fejlődéséhez. Horvátország szeretné a csatlakozási tárgyalásokon hátralevő három fejezetet június végéig megnyitni, illetve a tárgyalásokat 2010 végéig lezárni. Horvátország uniós csatlakozása után számos módon tudja segíteni a többi nyugat-balkáni ország csatlakozását, pl. ingyen rendelkezésre fogja bocsátani az uniós acquis-ról készített fordításokat.

Gaudi-Nagy Tamás méltatta a Horvátország és Magyarország között fennálló különleges, 1000 éves történelmi kapcsolatot, mert amikor Horvátország az Osztrák-Magyar Monarchia része volt, az példamutató együttműködést eredményezett a két ország között. Ma is sok közös pont fedezhető fel, mivel bizonyos okokból (pl. a Trianoni békeszerződés) mindkét országnak jelentős számú kisebbsége él más országokban. Gaudi-Nagy Tamás ezért arra volt kíváncsi, hogy a kettős állampolgárság megadása és az önrendelkezési jog milyen módon biztosíthatja Európa biztonságát és védelmét?

Pjer Simunovic válaszában elmondta, hogy Horvátország és Magyarország komoly védelmet biztosít egymás nemzeti kisebbségeinek, és méltatta a kisebbségek szerepét Európa kulturális örökségének és összetartozásának erősítésében.

Az **EU és a Nyugat-Balkán kapcsolatait** vizsgáló jelentés (jelentéstevő: Piero Fassino, Olaszország) szerint a régió valamennyi országa közelebb került az uniós integrációhoz. Horvátország áll a legközelebb a csatlakozáshoz, Szerbia is jelentős fejlődést mutat, azonban szükséges a Koszovóhoz való viszony rendezése, illetve a jugoszláv háborús bűnöket vizsgáló bírósággal (ICTY) való együttműködés fokozása. Koszovó esetében fontos a kisebbségek jobb integrációja, Bosznia-Hercegovinában pedig az alkotmányos reform végrehajtása. Mivel az Európai Bizottság a csatlakozási tárgyalások megnyitását javasolta Macedóniával, ezért egyre sürgetőbb kérdés a névvita megoldása. A NYEU felkéri az EU-t, hogy készítsen úttervet a Nyugat-Balkán uniós integrációjának üteméről.

Gaudi-Nagy Tamás a jelentés hiányosságának tartotta, hogy nem foglalkozott a Szerbiában élő magyarok jogainak korlátozásával. A második világháború után a magyar kisebbség etnikai tisztogatás áldozata lett, a balkáni háborúk alatt pedig a szerbek sok háborús bűnt követtek el a magyarok, és a Szerbiától szabadulni kívánó horvátok ellen. A magyar kisebbség ma is sok igazságtalanságnak van kitéve Szerbiában. Az országnak biztosítania kell a magyarok önrendelkezési jogát, enélkül nem lehet az Unió tagja. Jelenleg hat magyar fiatal tartanak börtönben egy bűncselekményt követően elítélt szerb fiatal megverése miatt, ezért Magyarország mindaddig blokkolni fogja Szerbia uniós csatlakozási folyamatát, amíg a fiatalokat el nem engedik.

Gaudi-Nagy Tamás **módosító javaslatokat** nyújtott be a Nyugat-Balkáni jelentéssel kapcsolatban elfogadandó határozathoz, amelyek szerint Európában számos népnek sikerült az önrendelkezési jog kivívása, a Trianoni szerződés által sújtott magyaroknak azonban nem. Szerbiának ezért biztosítania kell a magyarok és más kisebbségek önrendelkezési jogát. A javaslatot a szerb delegáció vezetője nem támogatta, mivel elmondása szerint annak megosztó hatása lenne az országra és az egész régióra nézve. Szerbia magas szinten biztosítja az országban élő kisebbségek jogait, és Magyarországgal is kiváló kapcsolatokat tart fenn, amit Martonyi János külügyminiszter legutóbbi látogatása is bizonyít. A szerb képviselő szerint a dezintegráció helyett eljött az integráció ideje. A Közgyűlés résztvevői elutasították a módosító javaslatot.

A **védelmi célokat szolgáló termékek transzatlanti piacáról** szóló jelentés (jelentéstevő: Axel Fischer, Németország) az EU és az USA közötti stratégiai kapcsolatokat vizsgálja, amelyeket egyrészt a NATO, másrészt a kétoldalú egyezmények testesítenek meg. Egyes termékek kivételével az európai védelmi ipar minden terméket elő tud állítani (bár valamivel drágábban), ez az EU műveleti autonómiáját szolgálja. Az amerikai és az európai védelmi ipar kapcsolatait ezért az együttműködés mellett a versenyszellem is jellemzi. Összességében elmondható, hogy a transzatlanti védelmi piac dinamikus, és egyedülálló lehetőségeket kínál a befektetések megtérülése terén.

A **katonai helikopterek témájában megvalósuló európai együttműködésről** szóló jelentés (jelentéstevő: Claire Curtis-Thomas, Egyesült Királyság) megállapítja, hogy az Unió komoly mennyiségi és minőségi hiányosságokkal rendelkezik a helikopterek alkalmazása terén, a tagállamok különböző modelleket, illetve eltérő szabványokat és eljárásokat alkalmaznak, továbbá vonakodnak helikoptereiket közös használatra bocsátani. További problémát okoz,

hogy a jelenleg használatos helikoptereket az 1980-90-es években európai konfliktusokhoz tervezték, ezért nem felelnek meg teljes mértékig pl. az afganisztáni európai misszió kívánalmainak. Jelenleg zajlik a kérdés összehangolt európai megközelítésének kialakítása.

Az **Afganisztán – a háború okainak tisztázása a közvélemény előtt** című jelentés (jelentéstevők: John Greenway, Egyesült Királyság és Marco Zacchera, Olaszország) megállapítja, hogy az afganisztáni háború az egyre több halálos áldozat és az emelkedő költségek miatt elveszítette kezdeti támogatottságát az európai lakosság körében, és egyre nehezebben megoldható politikai kérdéssé vált. Mivel az USA új politikája szerint még egy utolsó katonai erőfeszítésre lesz szükség az afgán polgári újjáépítés sikere érdekében, ezért elengedhetetlen egy új, hatékonyabb kommunikációs stratégia kidolgozása, amelynek segítségével el lehet fogadtatni az európai részvételt a közvéleménnyel.

Gaudi-Nagy Tamás hozzászólásában kifogásolta az európaiak afganisztáni részvételét, mivel véleménye szerint az európaiaknak a kontinens határain belül kellene a biztonságukról gondoskodniuk, és nem lenne szabad a terrorizmus elleni háború „hazug címkéje alatt” beavatkozniuk Afganisztánban. A képviselő szerint az iraki és az afganisztáni részvétel az oka az Európát érő terrortámadásoknak. Hagyni kellene, hogy az afgán nép megoldja a saját problémáit, ahogy a szovjet megszállás idején is tette, és Európának saját ügyeivel kellene foglalkoznia, nem pedig olyanokkal, amelyek az amerikaiak és az izraeliek érdekeit szolgálják.

Carlos Fernandez-Arias Minuesa, Spanyolország uniós nagykövete méltatta a NYEU és azon belül a Parlamenti Közgyűlés érdemeit az uniós biztonság- és védelempolitika alakulásában. A NYEU működésének lezárása és egy esetleges utódszervezet felállítása a belga elnökség alatt kell, hogy megvalósuljon. A Parlamenti Közgyűlés munkájának továbbviteléről, és ennek keretében egy esetleges interparlamentáris szervezet létrehozásáról az uniós nemzeti parlamenteknek kell dönteniük. **Walter Stevens**, Belgium uniós nagykövete ezzel egyetértve elmondta, hogy a belga elnökség prioritásként kezeli a NYEU megszüntetésével összefüggő teendőket, azon belül is elsősorban a NYEU munkatársainak jövőjét illetően. A Közgyűlés sürgősségi vitán tárgyalta meg a NYEU lezárásával kapcsolatos teendőket.

Claude-France Arnould, a Tanács polgári–katonai válságkezelési és tervezési igazgatóságának igazgatóhelyettese Catherine Ashton külügyi és biztonságpolitikai főképviseelő nevében méltatta az EU válságkezelési képességeit, kiemelve a szomáliai kalózkodás elleni EUNAVFOR Atalanta misszió, illetve a 2008. augusztusi grúzai válságban tanúsított uniós közvetítés sikerét. A Lisszaboni Szerződés által bevezetett újítások, pl. az Európai Külügyi Szolgálat felállítása tovább fogja növelni az unió külpolitikai mozgásterét és hatását, Arnould ezért felkérte az uniós nemzeti parlamenteket és az Európai Parlamentet, hogy támogassák Catherine Ashton munkáját.

Az **Állandó strukturált együttműködés a Lisszaboni Szerződés szerint** címet viselő jelentés (jelentéstevő: Earl of Dundee, Egyesült Királyság) szerint a tagállamoknak két fő problémájuk van az uniós védelmi együttműködés terén: egyrészt a fegyvergyártási együttműködés nem feltétlenül felel meg egy-egy tagállam nemzeti feltételeinek, másrészt

nagyságrendi szempontokból jelentős eltérések mutatkoznak a tagállamok között. A jelentés szerint rugalmas, választható összetevőkből álló együttműködési fajtákat kell kidolgozni a részt venni szándékozó tagállamok számára.

Az **Egészségügyi együttműködés a hadseregben** című jelentés (jelentéstevő: Tuija Nurmi, Finnország) megvizsgálja a humanitárius katasztrófákra adott válaszingyzedések, illetve az EU missziói keretében megvalósuló egészségügyi együttműködést. Szükséges, hogy egy-egy katasztrófahelyzet után azonnal lehetőség nyíljon a segítségnyújtásra, továbbá elengedhetetlen a civilek és katonák közötti tapasztalatcsere a válsághelyzetekben nyújtandó orvosi segítség terén is. Ennek érdekében megfontolandó egy, az együttműködést megkönnyítő szervezet létrehozása.

A **befagyott konfliktusok európai biztonságra gyakorolt hatását** vizsgáló jelentés (jelentéstevő: Mike Hancock, Egyesült Királyság) szerint az orosz-grúz konfliktus, az Örményország és Azerbajdzsán közötti vita Karabahról, valamint a transznisztriai helyzet komoly hatással van a régió gazdasági és etnikai stabilitására, így közvetve Európára is kihat, pl. a szervezett bűnözés terjedése által. A jelentés javaslatokat fogalmaz meg a konfliktusok megoldására, pl. a párbeszéd mélyítése Oroszország és Grúzia között, az örmény és az azeri fél közötti tárgyalások támogatása, valamint az 5+2 egyeztetések (Moldova, EBESZ, Oroszország, Transznisztira, Ukrajna, illetve USA és EU megfigyelőként) újraindítása a transznisztriai konfliktus feloldása érdekében.

Az **űr kutatás katonai szempontjairól** szóló jelentés (Jelentéstevő: Yves Pozzo di Borgo, Franciaország) összegzi a 2010-ben várható fejleményeket, továbbá kiemeli, hogy a világűr számos lehetőséget rejt, pl. egy korai jelzőrendszer alkalmazására, amely a nukleáris rakéták jelentette fenyegetésre adhat választ, illetve környezetvédelmi szempontból is fontos lehet az űrkutatás. Az **űrszemét európai biztonságra gyakorolt hatását** vizsgáló jelentés (jelentéstevő: Edward O'Hara, Egyesült Királyság) szerint az űrben keringő felesleges tárgyak mennyisége drasztikusan növekszik, ami komoly kockázatot jelent az űrkutató berendezések számára. A megoldás egyrészt prevenció, másrészt pedig az űrszemét kezelésére vonatkozó nemzetközi jogszabályok kidolgozása.

Budapest, 2010. június 25.

Készítette: Török Lili

Látta: dr. Sárdi Péter

Jóváhagyta: dr. Braun Márton